

Meeri mõisa (saksa k. Meyershof) asub kirikust 4.8 km lääne pool. Kuulus piiskopiajal Tartu toomkapiitlile, oli toomhärrede kasutada. Poola ajal antakse mõisa Tartu raehärrale Meyer'ile eluaegseks pidamiseks; jääb selle perekonna kätte nähtavasti pikemaks ajaks. Redutseeritakse Rootsi ajal. 1731. a. kingib keisrinna Anna mõisa v. Boye'le. Omanikud vahelduvad kiiresti. Läänud aastasaja kolmekümnendail aastail omandas mõisa krahv Zalusky, kellelt ta aga Poola mässust osavõtmise pärast konfiskeeriti ja ära müüdi. Viimne mõisa omanik oli v. Seidlitz. Võõrandatud ja 1920. a. tükeldatud.

Pangodi mõisa (Saksa k. Spankau, varemini ka Ichtay ehk Edes), Pangodi järve ääres Nõo-Otepää maanteel, 10.2 km kirikust lõuna pool. Gustav Adolf andis ta oma sekretärile Paul Spandekov'ile, kellelt mõisa nähtavasti oma nimegi on saanud. Reduktsiooni-ajast peale kroonu mõisa. Tükeldati 1920. a.

Tähtvere mõisa (saksa k. Techelfer), 17 km kirikust põhjakirde ja 2 km Tartu linnast loodes, oli varemal ajal Tartu piiskopi päralt, sai Poola ajal kroonumõisaks. Kuninganna Kristiina andis mõisa 1637. a. Ake Axelson'ile. Redutseeriti. Keisrinna Anna käest sai mõisa Jakob Balk, kellelt keisrinna Eliisabet selle aga ära võttis ja kindral Rumjantsev'ile kinkis. Edasi läheb mõisa müügi, pantimise ja päranduse teel käest kätte. 1819. a. saab mõisa omanikuks v. Wulf'ide perekond, kellele mõisa kuni viimase ajani kuulus. Härraste-maja uuem kiviehitus.

Unipiha mõisa (saksa k. Unnipicht), Nõo-Kambja maanteel, 5.5 km kirikust kagu pool. Vene aja alul v. Welten'ite perekonna käes. 18. aastasaja lõpust kuni 19. aastasaja keskpaigani olid tal Meeri mõisaga ühised omanikud. 18. aastasaja lõpul tuntud oma laialdaste viljarikaste põldude poolest. Võõrandatud ja 1921. a. tükeldatud.

Vana-Nõo mõisa (saksa k. Alt-Nüggen), 1 km kirikust lõunas. Varemal ajal tunti ainult üht, Tartu toomkapiitlile kuuluvat Nõo mõisat. Poola ajal ühendatakse mõisa korraks Tähtvere majandusmõisaga, satub aga varssi jesuiitide kätte, kuni 1625. a. Gustav Adolf mõisa Tartu lossi maade hulka arvab ja Unipiha mõisa külge liidab; Nõo mõisa kui iseseisev ühik likvideeritakse. 1759. a. eraldab keisrinna Eliisabet Unipiha küljest maa-ala, millest 5 adramaad Vana-Nõo kroonumõisa moodustasid.

Vastse-Nõo mõisa (saksa k. Neu-Nüggen), Nõo-Elva maantee ääres, kirikust 1 km edelas (v. Vana-Nõo). Teise 5 adramaa suuruse osa Unipiha küljest eraldatud alast kinkis Katariina II 1773. a. parun Rehbinder'ile; nii tekkis Vastse-Nõo mõisa. Rehbinder müüs mõisa mõne aasta pärast edasi. Üldse on Vastse-Nõo mõisa väga tihti omanikke vahetanud — umbes saja aasta jooksul on ta enam kui kümne eri-perekonna päralt olnud. Läänud aastasaja lõpul ostis mõisa Jaan Kuppitz. Võõrandati ja tükeldati 1921. a.

Kirikud ja surnuaiad. Nõo kirikut (ligi 1 km Nõo raudteejaamast ja 16 km Tartu linnast lõunaedelas) nimetatakse esimest korda 1559. a., kuid ehitatud on ta kahtlemata varemini — arvatavasti 14. aastasajal, gooti ehitusestiili järele otsustades